

Syllabus - Nederlands

Mondelinge taalvaardigheid - debat

Alfa-college

Tweede Fase

HAVO

2009-2010

Inhoudsopgave

0.0	<u>Inleiding</u>	2
0.1	Eisen	2
0.2	Toetsing	2
0.3	Jaaropzet	2
0.4	Opzet syllabus	2
0.5	Criteria / beoordeling	2
1.0	<u>Week 1</u>	3
1.1	Debat	3
1.2	Taak debatleider	4
1.3	Onderwerp zoeken en informatie verzamelen	5
1.3.1	Onderwerp kiezen	5
1.3.2	Brainstormen	6
1.3.3	Informatie verzamelen	8
1.3.4	Selecteren	8
2.0	<u>Week 2</u>	10
2.1	Argumenteren	10
2.1.1	Drie criteria	12
2.1.2	Soorten argumenten	12
2.1.3	Drogredenen	14
3.0	<u>Week 3</u>	20
3.1	Presentatie	20
3.2	Positie	20
3.3	Spreek duidelijk	21
3.4	Contact	23
3.5	Zekerheid	23
3.6	Toneelspel	24
4.0	<u>Week 4</u>	27
4.1	Geef de beurt terug	27
4.2	Reageer op elkaar	27
4.3	Val aan	27
4.4	Licht cijfers toe	27
4.5	Wees eerlijk	27
4.6	Wees duidelijk	28
4.7	Gebruik een uitsmijter	28
4.8	Vorbereiding debat	28
5.0	<u>Week 5</u>	29
6.0	<u>Week 6</u>	31
	Bijlages	
I	<u>Lijst beoordelingspunten</u>	32
II	<u>Woordenlijst</u>	34
III	<u>Meer informatie</u>	35

0.0 Inleiding

Deze syllabus bevat de theorie en de oefeningen die je nodig hebt in de voorbereiding op het onderdeel Mondelinge taalvaardigheid voor het vak Nederlands.

Het cijfer Mondelinge taalvaardigheid wordt bepaald aan de hand van het voeren van een debat.

0.1 Eisen

Dit onderdeel is een deel van het schoolexamencijfer Nederlands. Kijk in je pta voor de weging.

In een debat kan de leerling op adequate wijze meningen en standpunten verwoorden. Daarnaast kan de leerling een standpunt ondersteunen met argumenten en kan de leerling oplossingen geven.

0.2 Toetsing

Je gaat met z'n drieën het debat voorbereiden. Er zijn twee debatdeelnemers van wie een **voor** en de ander **tegen** de stelling zal zijn. Daarnaast is er ook een **debatleider**.

De beoordeling van het debat vindt plaats aan de hand van verschillende criteria. De docent beoordeelt de twee debatdeelnemers.

0.3 Jaaropzet

De lessen waarin het debat wordt voorbereid vinden plaats in de tweede periode van het lesjaar. De toetsing (het debat dus) vindt na deze tweede periode plaats. Voor de se-periode krijg je een planning.

0.4 Opzet syllabus

In deze syllabus vind je theorie en oefeningen. De theorie en de bijbehorende opdrachten worden per week aangeboden.

Het maken van de opdrachten is de voorbereiding op het debat. De opdrachten zijn gericht op de inhoud en ook gericht op de presentatie. De oefeningen worden regelmatig gecontroleerd door de docent. Je moet alle opdrachten maken als je aan het debat wilt deelnemen.

0.5 Criteria / beoordeling

Bij de beoordeling en de becijfering van jouw debatdeelname wordt gelet op de volgende drie punten:

- inhoud;
- structuur;
- presentatie.

1.0 Week 1

Het houden van een debat is te vergelijken met het spelen van een sportwedstrijd. Het doel van een debat is winnen. In een debat voer je een wedstrijd 'overtuigend praten'.

Debatten kom je vaak tegen in de politiek. Het beste voorbeeld zijn de debatten die gevoerd worden tussen de presidentskandidaten in Amerika eens in de vier jaar. De winnaar wordt in dit geval aangewezen door het publiek en de media.

Een debat gaat over een standpunt. De ene debater is voor en de andere is tegen. Beide debaters proberen de tegenstanders en het publiek te overtuigen van hun mening. Dat doen ze door gebruik te maken van argumenten.

NB: jouw schoolexamen wordt niet bepaald door de winst of het verlies van een debat.

1.1 Debat

Een debat is zeer overzichtelijk ingericht. Het bestaat uit verschillende rondes waarin telkens maar één persoon aan het woord is. Een debat duurt ongeveer 25 minuten.

Opzet:

Inleiding – debatleider

De debatleider vertelt waar het debat over zal gaan en geeft eventueel enkele prikkelende voorbeelden of stelt enkele prikkelende vragen.

1e ronde – 5 minuten – voorstander

In de eerste ronde geeft de voorstander van de stelling zijn mening. Hij verdedigt zijn stelling met overtuigende argumenten. Je kunt de aandacht van je publiek en de tegenstander vergroten door een voorval of een anekdote te vertellen.

Je kunt deze ronde als volgt opbouwen:

- inleiden;
- informeren;
- argumenteren;
- vragen stellen.

2^e ronde – 5 minuten – tegenstander

In de tweede ronde verdedigt de tegenstander van de stelling zijn mening met overtuigende argumenten. Je kunt de aandacht van je publiek en de tegenstander vergroten door een voorval of een anekdote te vertellen. Hij valt ook de voorstander aan door hem te wijzen op zwakke argumenten. De tegenstander stelt ook vragen aan de opponent.

Je kunt deze ronde als volgt opbouwen:

- inleiden;
- argumenteren en vragen beantwoorden;
- vragen stellen.

3^e ronde – 4 minuten – voorstander

De voorstander reageert op de opponent en zijn argumenten (genoemd in 2^e ronde) door overtuigende tegenargumenten te noemen. Hij geeft ook antwoord op de gestelde vragen. Hij kan ook tegenvragen stellen.

Je kunt deze ronde als volgt opbouwen:

- vragen beantwoorden en geven (tegen)argumenten;
- vragen stellen.

4^e ronde – 4 minuten – tegenstander

De tegenstander reageert op de opponent en de genoemde argumenten. Ook beantwoordt hij de vragen van de voorstander.

Je kunt deze ronde als volgt opbouwen:

- vragen beantwoorden en geven (tegen)argumenten.

5^e ronde – 2 minuten – voorstander

De voorstander geeft zijn slotwoord waarin hij kort en kernachtig aangeeft waarom hij voor de stelling is.

6^e ronde – 2 minuten – tegenstander

De tegenstander geeft zijn slotwoord waarin hij kort en kernachtig aangeeft waarom hij tegen de stelling is.

Slot – debatleider

De meningen worden kort herhaald en de debatleider sluit het debat af en bedankt de debatdeelnemers en het publiek.

1.2 Taak debatleider

De debatleider wordt in het debat niet beoordeeld met een cijfer. Hij heeft wel een duidelijke functie.

De debatleider zorgt voor een ordelijk verloop van het debat. Hij heeft de volgende taken:

- inleiden debat

De debatleider vertelt waar het debat over zal gaan en geeft eventueel enkele prikkelende voorbeelden of stelt enkele prikkelende vragen.

- controle verloop debat

Hij geeft de beurt aan een debatdeelnemer wanneer een ronde is beëindigd. De leider houdt de tijd in de gaten en ontnemt debatdeelnemers spreektijd wanneer ze meer dan de afgesproken tijd aan het woord zijn.

De debatleider zorgt ervoor dat er geen discussie ontstaat.

Debatdeelnemers mogen namelijk niet in elkaars ronde 'inbreken'.

Wanneer het debat stil valt kan de debatleider twee dingen doen:

1) hij stelt een prikkelende vra(a)g(en) aan de debatdeelnemer die in zijn ronde zit;

2) hij ontnemt die deelnemer zijn spreektijd en geeft de andere deelnemer zijn spreektijd.

- beëindigen debat

De debatleider sluit het debat. In het slot worden de beide meningen kort en kernachtig herhaald.

Hij bedankt de debatdeelnemers en het aanwezige publiek.

1.3 Onderwerp zoeken en informatie verzamelen

Een debat moet ergens over gaan. Het is belangrijk dat je een onderwerp kiest dat jou interesseert of waar je mee te maken hebt (gehad).

Daarnaast moet je je ook realiseren dat je luisteraars hebt die ook door het onderwerp geboeid moeten kunnen worden.

In een debat moet je ook informatie overbrengen. Deze informatie verzamel je voordat je een debat gaat houden. Je zoekt voorbeelden, cijfers en bewijzen op zodat je je argumenten kunt versterken en verduidelijken tijdens het debat.

De voorbereiding op een debat doe je niet alleen, maar met z'n tweeën (of met de debatleider erbij – met z'n drieën).

1.3.1 Onderwerp kiezen

Als je een onderwerp kiest voor een debat, moet dat aan de volgende eisen voldoen:

a) actueel onderwerp;

b) relevant, belangwekkend of interessant;

c) controversieel;

d) niet te breed of te vaag geformuleerd;

e) op beleidsverandering gericht (gebruik het werkwoord 'moeten').

Opdracht 1.1

Geef aan wat er aan de volgende zes stellingen mankeert. Vul het schema in en zet een kruisje bij de eisen waaraan de stelling voldoet.

- 1) Er moet nu eindelijk eens vrede komen, overal ter wereld.
- 2) Alle drugsverslaafden moeten verplicht afkicken.
- 3) Jongeren drinken tegenwoordig veel meer alcohol dan vroeger.
- 4) Mobiel bellen op straat moet verboden worden.
- 5) Het studiehuis is aan een grondige verbouwing toe.
- 6) In lessen op school moet meer aandacht aan de actualiteit besteed worden.

stelling	a	b	c	d	e
<i>zin 1</i>					
<i>zin 2</i>					
<i>zin 3</i>					
<i>zin 4</i>					
<i>zin 5</i>					
<i>zin 6</i>					

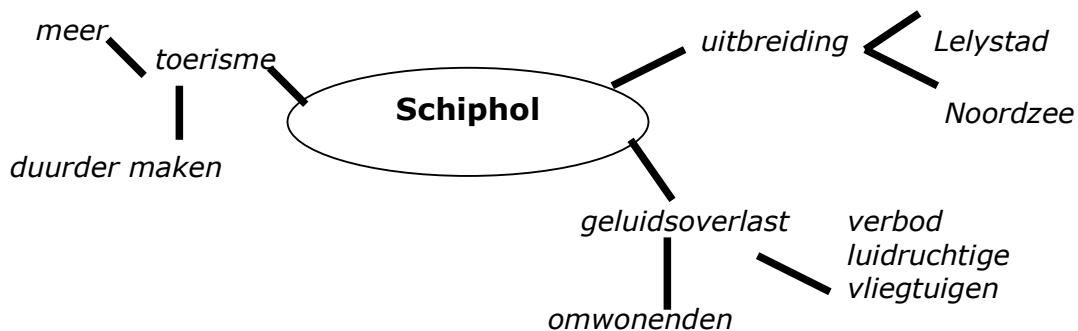
1.3.2 Brainstormen

Als je een debat gaat voeren over een onderwerp moet je informatie over kunnen brengen. Die informatie moet je eerst verzamelen. Een goede manier om informatie te verzamelen is brainstormen. Brainstormen houdt in dat je alle termen en woorden die je over het onderwerp te binnen schieten opschrijft. Zonder dat je daarbij nadenkt of je het gaat gebruiken in je debat.

Neem de tijd voor het brainstormen – noteer in ieder geval twintig woorden. Vijf minuten brainstormen is minimaal.

Je kunt brainstormen op verschillende manieren. Heel simpel zet je alle woorden die je te binnen schieten onder elkaar op een papiertje. Maar er zijn betere manieren.

Het opstellen van een spindiagram is zo'n betere manier. Je zet het onderwerp in het midden van een A4'tje en daar omheen noteer je alle termen en begrippen. Dat komt er dan zo uit te zien:

Een andere manier om je bij het brainstormen te helpen is het stellen van vragen. Loop de vragen bij langs en noteer de antwoorden die je te binnen schieten.

- wie?

Bijvoorbeeld: Wie is erbij betrokken? Wie is ermee begonnen?

- wat?

Bijvoorbeeld: Wat is het? Wat zijn de voor- en nadelen? Wat zijn de oorzaken?

- welke?

Bijvoorbeeld: Welke soorten zijn er? Welke maatregelen zijn denkbaar?

- hoe?

Bijvoorbeeld: Hoe gebeurt het? Hoe is het ontstaan? Hoe gaat het verder?

- waarom?

Bijvoorbeeld: Waarom is het belangrijk?

- waartoe?

Bijvoorbeeld: Waartoe dient het? Waartoe leidt het?

- waardoor?

Bijvoorbeeld: Waardoor is het ontstaan?

- waarmee?

Bijvoorbeeld: Waarmee kun je het maken? Waarmee heeft het te maken?

- waar?

Bijvoorbeeld: Waar is het? Waar wijst het op? Waar is het een voorbeeld van?

- wanneer?

Bijvoorbeeld: Wanneer is het ontstaan? Wanneer is het beschikbaar?

Opdracht 1.2

- 1) Noteer een onderwerp waar je een mening over kunt vormen. Kijk bijvoorbeeld in de krant.
- 2) Ga brainstormen. Maak een uitgebreid spindigram.
- 3) Ga in tweetallen verder met het brainstormen. Stel elkaar drie vragen over het onderwerp. De vragen moeten erop gericht zijn dat je erachter komt of je een goed onderwerp hebt gekozen.
Bijvoorbeeld: weet je genoeg van het onderwerp? Wat is jouw standpunt? Weet je waar je informatie kunt zoeken?
- 4) Stel vijftien vragen over het onderwerp aan jezelf. Dat doe je door hardop te denken. Diegene met wie je dit doet noteert de vragen die je bedacht hebt.
Allebei kom je aan de beurt.
- 5) Selecteer en schrap vijf vragen die je genoteerd hebt waarvan jij denkt dat die buiten jouw debat zullen vallen.

1.3.3 Informatie verzamelen

Als je gebrainstormd hebt, ga je informatie verzamelen. Voordat je gaat zoeken maak je een lijstje met trefwoorden. Waar zoek je informatie?

- bibliotheek

Maak gebruik van de catalogi in de bibliotheek. Je zoekt naar boeken, tijdschriften en kranten. In de bibliotheek zijn audiovisuele bronnen (beeld- en geluidsmateriaal). Je kunt altijd een bibliotheekmedewerker om hulp vragen.

- internet

Een zoekmachine is de manier om op internet te zoeken naar informatie over jouw onderwerp. Een goede zoekmachine is www.google.com. Gebruik je trefwoorden om te zoeken.

Natuurlijk zijn er ook startpagina's waar je links kunt vinden over jouw onderwerp (www.pagina.nl).

- deskundigen

Praat met deskundigen – mensen die iets meer van jouw onderwerp afweten. Bel bijvoorbeeld een bedrijf of instelling op dat met jouw onderwerp te maken heeft en vraag of je een gesprek kunt hebben met iemand. Ga na of er iemand in jouw familie of vriendenkring is die iets meer van jouw onderwerp afweet.

Alle gevonden informatie verzamel je netjes en overzichtelijk. Noteer boektitels en de schrijversnaam. Noteer de titels van de tijdschriftartikelen en de schrijver (noteer ook de tijdschriftnaam en het nummer). Internetadressen noteer je (ook als je het artikel hebt geprint). Op deze manier kun je later informatie terugvinden en kun je anderen er naar verwijzen. Het noteren van bronnen is erg belangrijk.

1.3.4 Selecteren

Je kunt niet alles gebruiken wat je gevonden hebt. Je selecteert de informatie die bruikbaar is – de rest schrap je. Onthoud dat je nooit alles kunt gebruiken. Het is dus niet erg om informatie niet te gebruiken.

Opdracht 1.3

Je kunt overall onderwerpen vinden. Er zijn meer bronnen dan alleen het internet. In deze opdracht leer je welke bronnen je kunt gebruiken om onderwerpen en informatie te vinden.

Je vindt hieronder enkele tekstgedeeltes. Noteer de bron waar je kunt controleren of de informatie juist is. Je kunt natuurlijk meer bronnen raadplegen. Je hoeft dus niet te bewijzen of de informatie juist is.

- a) Marcel Dassout was een Franse vliegtuigbouwer, die leefde van 1892 tot 1986.
-
- b) Jonkvrouw = adellijke ongehuwde dame.
-
- c) De volgende schaakzetten leiden tot een 'herdersmat': 1. e2-e4, e7-e5; 2. Lf1-c4, Lf8-c5; 3. Dd1-h5, Pg8-f6; 4. Dh5xf7, mat.
-
- d) Bougainville, een van de Salomoneilanden (Maleisië), is in 1768 ontdekt door de Franse zeevaarder L.A. de Bougainville.
-
- e) Acid house = psychedelische variant van house, met weinig melodie en met eindeloos herhaalde motieven.
-
- f) Cinefiel = liefhebber van Klassieke muziek.
-
- g) Eigenbilzen = de net niet onbeschofte manier om breeduit zittend de stoel naast je leeg te houden.
-
- h) Pim Fortuyn heeft op 9 februari 2002 gepleit om artikel 1 uit de grondwet te schrappen.
-

2.0 week 2

Opdracht 2.4

Je gaat een debat voeren, maar dat is wat anders dan een discussie. Noteer de verschillen tussen een debat en een discussie. Gebruik daarvoor het internet, schoolboeken en andere media.

2.1 Argumenteren

In een discussie of debat moet je kunnen aangeven waarom jouw standpunt (jouw mening) de juiste is. Je moet kunnen aangeven waarom jouw standpunt beter is dan die van anderen.

Om jouw standpunt duidelijk te maken en uit te leggen, moet je argumenten gebruiken. Je kunt argumenten in twee hoofdgroepen indelen:

- objectieve argumenten;
- subjectieve argumenten.

Objectieve argumenten zijn gebaseerd op feiten (direct controleerbaar). Subjectieve argumenten zijn gebaseerd op basis van een mening (vermoeden over niet vaststaande feiten). Objectieve argumenten zijn sterker dan subjectieve feiten.

Vaak wordt een argument ook weer ondersteund door een argument. Je spreekt in dat geval van een hoofdargument en een subargument.

Bijvoorbeeld:

Stelling: *Nederland moet een republiek worden.*

Hoofdargument: *Een president kost de overheid veel minder dan ons koningshuis.*

Subargument: *De overheid hoeft dan maar één persoon te onderhouden.*

Opdracht 2.5

Bepaal bij de volgende stelling wat de hoofdargumenten en de subargumenten zijn. Noteer in de schema's de letters.

Stelling: *Je moet geen alcohol drinken.*

Argumenten:

- a) Als je uitgaat kun je niet met de fiets, maar moet je een taxi nemen.
- b) Je reageert minder snel.
- c) Elk glas alcohol dat je gebruikt, vernietigt 100.000 hersencellen.
- d) Het is slecht voor je gezondheid.
- e) Alcoholische consumpties kosten meer dan frisdrank.
- f) Het kost veel geld.
- g) Het is gevaarlijk in het verkeer.
- h) Het is slecht voor je lever.

hoofdargument 1	subargumenten

hoofdargument 2	subargumenten

hoofdargument 3	subargument

Opdracht 2.6

'... is een hele goed leraar.' Vul op de plaats van de puntjes een docent van jouw school in. Bedenk vervolgens drie argumenten voor dit standpunt en geef bij alledrie een subargument.

_____ is een hele goede leraar.

Argument 1:

Subargument:

Argument 2:

Subargument:

Argument 3:

Subargument:

**WAAROM
HEBBEN LERAREN
WEL VERVANGERS**

Loesje

Postbus 1045
6801 DA Arnhem www.iceef.nl

2.1.1 Drie criteria

Je kunt niet zomaar wat zeggen om jouw mening te onderbouwen. Voor goede argumenten gelden drie criteria.

1) kwaliteit

Je moet argumenten geven die kloppen.

2) kwantiteit

Geef voldoende argumenten. Met één argument ben je er niet. Probeer vanuit verschillende deelonderwerpen en inzichten verschillende argumenten te bedenken.

3) relevantie

Je argumenten slaan op de stelling. Zorg ervoor dat je niet afdwaalt van het onderwerp.

2.1.2 Soorten argumenten

Je kunt met verschillende soorten argumenten jouw stelling onderbouwen met argumenten.

a) feitelijk argument

Als argument kunnen feiten gebruikt worden. Een feit is controleerbaar. Een feit als bewijs is het sterkste soort argument.

Bijvoorbeeld:

Velen beweren dat computers tegenwoordig goedkoper worden. Dat lijkt maar zo. Ze kunnen steeds meer, maar de prijzen blijven op hetzelfde niveau.

b) rationeel argument

Dit soort argumenten wordt vaak gebruikt. Door logisch te beredeneren kun je deze argumenten gebruiken.

Bijvoorbeeld:

Criminaliteit neemt toe, dus moet er meer geld naar de politie.

c) persoonlijk / emotioneel argument

Je kunt argumenteren op grond van reden. We noemen iets een reden als er sprake is van een keuze.

Bijvoorbeeld:

Ik ga niet meer naar de discotheek, omdat ik daar geen gesprek kan voeren.

Ik vond het een geweldig mooi boek, ik kon me namelijk helemaal inleven in de hoofdpersoon.

d) oorzakelijk argument

We noemen iets een oorzaak wanneer je er zelf geen invloed op hebt.

Bijvoorbeeld:

Doordat de grote branden veel bossen hebben vernietigd, zullen de houtprijzen snel stijgen.

e) vergelijking

Je kunt een vergelijking maken met een onderwerp dat overeenkomt met het onderwerp van de stelling.

Bijvoorbeeld:

Goed schrijven leer je alleen door veel oefening. Het is net zoiets als pianospelen. Ook dat leer je alleen als je het elke dag doet.

f) voorbeeld

Je kunt bij de stelling een voorbeeld geven als argument.

Bijvoorbeeld:

Er zijn de laatste tijd veel goede Nederlandstalige cd's verschenen. Neem de nieuwste cd van De Poema's. Daarop staan zeker drie nummers met een fantastische tekst en verrassende melodie.

g) autoriteitsargument / gezaghebbende bron

Je kunt verwijzen naar iets dat een persoon heeft gezegd die erg veel verstand heeft van de desbetreffende kwestie. Dat kan iemand zijn die macht heeft (politici / presidenten) of iemand die belangrijk onderzoek heeft gedaan (wetenschappers / Nobelprijswinnaars).

Bijvoorbeeld:

Er dreigt een wereldwijde oorlog als we niet snel ingrijpen in het Midden-Oosten. Diezelfde mening heeft president Bush afgelopen jaar verkondigd na de aanslagen op 11 september 2001.

h) moreel argument

Je kunt argumenten ontleen aan persoonlijke idealen, aan een religie of een andere levensbeschouwing.

Bijvoorbeeld:

Ik eet geen vlees omdat dieren ook levende wezens zijn die net zoveel recht hebben op een lang en gelukkig leven als mensen.

i) ervaringsargument

Je kunt een voorval dat je zelf hebt beleefd gebruiken als argument. Dat heet een ervaringsfeit.

Bijvoorbeeld:

Je kunt beter elke dag meteen je huiswerk maken, dat heb ik vorig jaar ook gedaan en toen haalde ik altijd goede cijfers.

Opdracht 2.7

Bepaal welk soort argumenten objectief is en welke subjectief is en kruis het juiste aan.

a) feitelijk argument	0 subjectief	0 objectief
b) rationeel argument	0 subjectief	0 objectief
c) persoonlijk / emotioneel argument	0 subjectief	0 objectief
d) oorzakelijk argument	0 subjectief	0 objectief
e) vergelijking	0 subjectief	0 objectief
f) voorbeeld	0 subjectief	0 objectief
g) autoriteitsargument / gezaghebbende bron	0 subjectief	0 objectief
h) moreel argument	0 subjectief	0 objectief
i) ervaringsargument	0 subjectief	0 objectief

2.1.3 Drogredenen

In een debat ga je er vanuit dat je opponent eerlijke argumenten gebruikt. Maar soms kun je argumenten ook verkeerd gebruiken. Hieronder vind je enkele voorbeelden van drogredenen. Gebruik ze niet in een debat.

i) Onjuist gebruikte redenen, oorzaak of verklaring

Dit is het geval wanneer je foute conclusies trekt of wanneer de oorzaak-gevolgrelatie niet klopt.

Bijvoorbeeld:

Kijk eens hoe die leerlingen erbij hangen, ze zijn hartstikke lui.

Uitleg: de leerlingen kunnen ook heel moe zijn omdat ze net een zwaar schoolexamen hebben gehad.

ii) Verkeerde vergelijking

Zorg ervoor dat een vergelijking voor de hand ligt.

Bijvoorbeeld:

Tennissen op hoog niveau is ongezond. Kijk maar eens naar de Formule 1-coureurs, die raken ook vaak zwaar gewond.

iii) Generalisatie

Vanuit één voorbeeld of gebeurtenis wordt een te verstrekkende conclusie getrokken die voor iedereen geldt.

Bijvoorbeeld:

Mijn fiets is vorige week in Leeuwarden gestolen. Leeuwarden heeft de meeste criminelen van alle steden in Nederland.

iv) Autoriteitsargument

Als je naar een autoriteit / gezaghebbende bron verwijst, dient dit ook een door de ander als een autoriteit te worden gezien.

Bijvoorbeeld:

De criminaliteit is duidelijk toegenomen. Mijn opa van 85 jaar kan het weten, 'vroeger was het altijd veel beter', zei hij.

v) Ontduiking van de bewijslast (vanzelfsprekendheid)

Je mag nooit als argument geven dat het geven van een argument overbodig is. Dan doe je net alsof iets vanzelfsprekend is, dat het niet is. Voorkom zinsneden als "Iedereen weet toch dat ...", "Laten we nou wel wezen, het is toch zo dat ...".

Bijvoorbeeld:

Iedereen weet toch dat de invoering van de euro goed is voor de economie.

vi) Cirkelredenering

Het argument dat is gebruikt, is onderdeel van de stelling.

Bijvoorbeeld:

Ik ben tegen een autovrije binnenstad omdat ik de binnenstad zonder auto's helemaal niet zie zitten.

vii) Onzakelijke argumentatie (op de man spelen)

Richt je altijd in je argumentatie op de inhoud en niet op de tegenstander. Iets persoonlijks zeggen over jouw opponent is niet netjes en wordt niet geaccepteerd in een debat.

Bijvoorbeeld:

U zegt dat roken slecht is voor de gezondheid. Maar waarom rookt u dan zelf?

Of:

Iemand met zulke kleren heeft toch niets zinnigs te melden over dit onderwerp.

viii) Overdreven consequentie

De consequenties van een standpunt moet je altijd eerlijk benaderen en niet oneerlijk overdrijven.

Bijvoorbeeld:

Als uw standpunt, dat jongeren geen alcohol mogen kopen, wordt doorgevoerd, kun je straks nergens meer in Nederland een wijntje kopen.

ix) Vertekening van standpunten

Luister goed naar je opponent zodat je ook juist kunt reageren. Maak niet de fout door argumenten van je tegenstander te verdraaien zodat je ze beter kunt gebruiken.

Bijvoorbeeld:

Opponent: *Enkele feesten waar alcohol wordt verkocht, monden uit in vechtpartijen.*

Jij: *Dus jij vindt dat alle feesten waar alcohol wordt verkocht uitmonden in vechtpartijen.*

Opdracht 2.8

Je kunt verkeerde argumenten gebruiken in een debat. Hieronder zie je verschillende drogredenen. Benoem ze.

- a) A: 'Het is hier niet druk.'
B: 'Dat komt omdat er weinig mensen zijn.'
- drogreden: _____
- b) Leraar: 'Ik vind dat jij nog wat extra oefeningen nodig hebt.'
Leerling: 'De leraar zegt dat ik er met de pet naar gooi.'
- drogreden: _____
- c) Je moet nu onmiddellijk tegen je vrienden zeggen waar het op staat. Als je dat niet doet, zul je nooit meer eerlijk met elkaar om kunnen gaan.
- drogreden: _____
- d) Ik vind het heel goed dat mijn broer het heeft uitgemaakt met zijn vriendin. Haar vader wou hem niet eens de auto lenen.
- drogreden: _____
- e) Grootouders kunnen zich niet meer verplaatsen in de belevingswereld van jongeren. Dat hoor je toch van iedereen.
- drogreden: _____
- f) Je hebt te weinig verstand om daarover te oordelen.
- drogreden: _____
- g) Het is nu eenmaal een feit; dat hoef ik niet verder te beargumenteren.
- drogreden: _____
- h) Het moet een slecht programma zijn geweest. Ik heb niet gekeken, maar alle programma's op die zender zijn slecht.
- drogreden: _____
- i) Je moet geen chocola eten want dan loop je op je 18^e met een kunstgebit rond.
- drogreden: _____

- j) 'Het is van de gekke, zo hard als die auto's rijden tussen al die spelende kinderen.'
'Moet je horen, alsof je zelf nooit hard rijdt om je kinderen op tijd naar school te brengen?'

drogreden: _____

- k) 'Onlangs is er een belangrijk onderzoek gedaan naar criminaliteit in Amsterdam. En wat blijkt: het aantal gestolen auto's is het afgelopen jaar verminderd met vier procent. Je kunt dus wel stellen dat de criminaliteit in Amsterdam is afgenomen.'

drogreden: _____

- l) 'Het beste wat we kunnen doen voor de veiligheid in de buurt is het instellen van een buurtpreventieteam.'
'Waarom kiest u voor de oplossing van een buurtpreventieteam?'
'Omdat dat de veiligheid in de buurt natuurlijk als geen ander kan vergroten'

drogreden: _____

- m) 'En weet je wat er allemaal gebeurt als die coffeeshop er komt? Reken maar dat het niet bij hasj blijft. Al snel worden er van die gekke paddestoelen en andere zaken verkocht. Dat trekt weer drugsdealers en een heleboel criminaliteit aan. En binnen een jaar hebben we hier afkickprojecten en verslaafdenopvang! Moet ik nog uitleggen wat dat allemaal gaat kosten?'

drogreden: _____

Opdracht 2.9

Je gaat in deze opdracht een debat / discussie bekijken. Kijk naar de standpunten en de beargumentering. Ga naar www.debatinstituut.nl/nk/ (kijk bij 'filmmateriaal') en kies een filmpje.

- 1) Noteer van twee deelnemers drie argumenten bij één stelling.

Stelling: _____

Argument 1 (deelnemer 1):

Argument 2 (deelnemer 1):

Argument 3 (deelnemer 1):

Argument 1 (deelnemer 2):

Argument 2 (deelnemer 2):

Argument 3 (deelnemer 2):

- 2) Kies een stelling (een andere dan bij 4.a) en bedenk zelf drie argumenten. Begin telkens met de volgende zin 'Ik ben voor/tegen de stelling, want ...'

Stelling: _____

Argument 1: Ik ben voor/tegen de stelling, want...

Argument 2: Ik ben voor/tegen de stelling, want...

Argument 3: Ik ben voor/tegen de stelling, want...

- 3) Noteer één tegenargument.

Argument 4: Ik ben voor/tegen de stelling, want...

- 4) Leg uit waarom je het niet eens bent met dat argument (uit 4.c).

Ik ben het niet eens met het argument, want...

Opdracht 2.10

Bij verschillende onderwerpen moet je je standpunt kunnen bepalen en argumenten kunnen bedenken om dat standpunt te onderbouwen.

- 1) Noteer een onderwerp dat je in een krant of een journaal tegenkomt. Bepaal jouw standpunt.

onderwerp: _____

standpunt: _____

- 2) Formuleer vier argumenten bij jouw standpunt. Begin jouw formulering telkens met 'want'.
Bijvoorbeeld: *Schiphol moet uitgebreid worden, want ...*

1) want _____

2) want _____

3) want _____

4) want _____

- 3) Formuleer een tegenargument.

tegenargument: _____

- 4) Zet jouw argumenten (vier voor en één tegen) in een logische volgorde.

3.0 Week 3

In een debat hoort het om de inhoud te gaan. In de praktijk gaat het niet alleen om de inhoud omdat je ook op een juiste manier die inhoud moet kunnen presenteren.

3.1 Presentatie

Als jouw argumenten slecht te verstaan zijn, zal je jouw argumenten dus niet duidelijk overbrengen. Als jij een pleidooi houdt om meer gezag in de maatschappij te brengen en tegelijkertijd luister je niet naar je opponent of jouw debatleider, dan geef je niet het goede voorbeeld en zal niemand jou dus geloven. Als je pleit voor meer openheid in de maatschappij en dat doe je met een pet op, dan zal jouw boodschap niet overkomen.

Enkele tips en aandachtspunten.

3.2 Positie

Denk na over je positie tijdens het debat. Zorg ervoor dat je jouw opponent kunt aankijken, én dat je het publiek kunt aankijken.

Je kunt in de voorbereiding met jouw groepje besluiten om te gaan zitten of om te gaan staan.

Zitten

voordelen:

- je komt rustiger over;
- je kunt je zenuwen verbergen;
- je kunt je spiekbriefje op tafel leggen;
- je kunt aantekeningen maken.

nadelen:

- je komt statisch over;
- je kunt niet gemakkelijk contact maken met jouw opponent én jouw publiek.

Staan

voordelen:

- je bent beweeglijker (lichaamstaal is belangrijk);
- je kunt beter contact maken met jouw opponent én jouw publiek;
- gemakkelijker als je iets wilt laten zien (bord, sheet),

nadelen:

- je kunt niet gemakkelijk iets opschrijven;
- je kunt té zenuwachtig zijn en daardoor druk overkomen.

Je kunt gebruik maken van een kathedraal (lessenaar).

3.3 Spreek duidelijk

Zorg ervoor dat je duidelijk en verstaanbaar spreekt.

Praat niet te snel. Jouw opponent en het publiek moeten jou kunnen blijven volgen.

Tip voor de voorbereiding: *als je denkt dat je langzaam praat – dan praat je met de juiste snelheid.*

Articuleer goed, oftewel, spreek de woorden duidelijk uit. Denk erom; geen hand voor je mond als je spreekt. Ga tijdens je presentatie rechtop zitten of staan. Zo voorkom je dat je 'in elkaar' gaat zitten of staan; dat verstoort een goede ademhaling.

Tip voor de voorbereiding: open je mond zo, dat het overdreven voelt – dan spreek je op een duidelijke manier de woorden uit.

Let op je taalgebruik.

- Gebruik geen zinnen die je letterlijk uit boeken, tijdschriften of kranten hebt overgenomen.
- Vermijd lange zinnen. Korte zinnen zijn duidelijker en dan ben je beter te volgen.
- Ga niet populair doen. Met populaire woorden verschuif je de aandacht van het onderwerp naar de taal.
- Gebruik signaalwoorden. Signaalwoorden verduidelijken de structuur van jouw betoog.

Oh ja: geen kauwgom..

Opdracht 3.11

In een debat moet je praten, maar het is ook noodzakelijk dat je kritisch luistert. Je reageert namelijk op vragen en opmerkingen van je opponent. Daarnaast moet je hoofd- en bijzaken kunnen onderscheiden.

- 1) Luister met een klasgenoot naar een nieuwsbulletin op de radio. Noteer elk drie vragen die gaan over de berichten. Doe dat uitgebreid, noteer de vraag en geef ook een toelichting.

Datum en tijdstip uitzending:

Vraag 1:

Toelichting:

Vraag 2:
Toelichting:

Vraag 3:
Toelichting:

- 2) Wissel de vragen uit en probeer antwoorden te geven.
- 3) Bepaal een standpunt ten opzichte van het onderwerp of het probleem dat in het nieuwsbericht is genoemd.
- 4) Geef drie argumenten die jouw standpunt ondersteunen.

1) _____

2) _____

3) _____

Opdracht 3.12

Iedereen heeft een eigen spreektempo en spreekvolume.

- 1) Luister naar vijf verschillende personen (klasgenoten, vrienden, televisiepresentatoren of familie) en noteer jouw observatie in onderstaand schema.

naam + leeftijd	spreektempo			spreekvolume		
	traag	normaal	snel	zacht	normaal	luid

- 2) Hoe schat je je eigen spreektempo en spreekvolume in? Noteer dat in het volgende schema.

<p>Mijn spreektempo is</p> <p>Mijn spreekvolume is</p>

- 3) Laat het schema door drie verschillende personen invullen die jou erg goed kennen (vrienden, je vader of moeder, broer of zus, je docent). Zij noteren het spreektempo en het spreekvolume van jou.

	spreektempo			spreekvolume		
	traag	normaal	snel	zacht	normaal	luid
observatie door:						

3.4 Contact

Zorg dat je contact houdt met je publiek en jouw opponent. Praat de klas in en zorg dat je zo nu en dan oogcontact maakt met jouw luisteraars. Kijk ook jouw opponent aan. Vermijd nooit ogen van jouw tegenstander. Dat maakt jou onzeker.

Probeer te reageren op wat er gebeurt tijdens jouw ronde. Als er onbegrijpend gereageerd wordt in de les op jouw opmerkingen, kun je melden dat je het allemaal gaat uitleggen. Dit is overigens een moeilijk aspect van het debat.

Het dragen van een pet tijdens een debat is een slecht idee. Daardoor verschuil je.

3.5 Zekerheid

Veel leerlingen zijn zenuwachtig voor een debat. Dat is logisch – je doet het niet dagelijks. Om te voorkomen dat je heel zenuwachtig wordt voor of tijdens het debat moet je ervoor zorgen dat je voorbereiding goed is.

Je hebt voor het debat een *spiekbriefje* klaargemaakt met de hoofdpunten van jouw standpunt. Er staan alleen termen op. Als je alles gaat uitschrijven, ga je ook alles voorlezen en dat is niet de bedoeling.

In de voorbereiding kun je ook met je opponent afspreken op welke manier het debat gaat verlopen. Je komt nooit voor grote verrassingen te staan tijdens het debat als je dat doet.

In het lokaal waar het debat wordt gehouden zijn genoeg zaken die jou kunnen afleiden tijdens het debat. Zorg ervoor dat je voor het lesuur aanwezig

bent in het lokaal, zodat je dat kunt voorkomen. Je kunt bijvoorbeeld het bord schoonmaken, de zonnewering naar beneden doen of de tafels klaarzetten.

3.6 Toneelspel

Het debat dat je houdt is een schoolexamen en niet een 'echt' debat waar je per se moet winnen. Je kunt het dus voorbereiden als een toneelstuk. Je kunt vantevoren met je opponent bespreken wat er gezegd gaat worden (geef echter niet alles weg).

Ook al heb je een hekel aan presentaties, je moet je realiseren dat je een schoolexamen doet. Maak je verhaal dus levendig. Dat kun je doen door enthousiasme en emotie te spelen. Als je ergens enthousiast over bent, laat dat dan ook duidelijk in je stem horen. Als je ergens boos over bent, laat je stem dan iets krachtiger overkomen.

Ook lichaamstaal is een belangrijk onderdeel in een debat (dat komt omdat de kijkers een winnaar aan moeten wijzen). Maak daar ook gebruik van. Een vuist op tafel laat jouw argument krachtig overkomen. Verontwaardigd met je hoofd schudden als je het echt niet eens bent met je opponent is een goede manier om te laten merken dat je het er niet mee eens bent (je mag immers niets zeggen). Gebruik maken van je vingers (ten eerste, ten tweede) verduidelijken de structuur in jouw verhaal.

Opdracht 3.13

Lichaamshouding is erg belangrijk. Je geeft namelijk niet alleen een boodschap aan jouw opponent en jouw toehoorders met taal, maar ook met gebaren.

- 1) Kijk op de internetsite www.lichaamstaal.nl. Lees de tekst die je vindt onder het kopje 'Toepassing' bij 'presentatie' en 'toespraak'.

Maak een lijstje van tenminste vijf aandachtspunten die met non-verbaal gedrag te maken hebben en waar jij om moet denken tijdens jouw debat.

aandachtspunt 1: _____

aandachtspunt 2: _____

aandachtspunt 3: _____

aandachtspunt 4: _____

aandachtspunt 5: _____

- 2) Kijk op de internetsite www.lichaamstaal.nl. Richt je met name op het onderdeel 'Vormen'. Noteer voor jezelf op welke manier je bepaalde boodschappen non-verbaal kunt overbrengen. Welke aspecten zijn belangrijk in een gezicht als je:

- glimlacht: _____

- je aangevallen voelt: _____

- verontwaardigd bent: _____

- 3) Bekijk twee televisieprogramma's waar een presentator in voorkomt (Studio Sport, Journaal, verschillende spelprogramma's). Beschrijf van deze personen welke gebaren ze maken en hoe ze hun lichaam (of hun lichaamsdelen zoals armen, hoofd en schouders) gebruiken. Geef daarbij ook aan hoe die personen overkomen (vrolijk, treurig, neutraal, enthousiast, moe, verveeld, brutaal, eigenwijs, ..). Let daarbij op hun gezichtsuitdrukkingen.

Naam persoon 1: _____

Beschrijving lichaamstaal:

Uitstraling: _____

Naam persoon 2: _____

Beschrijving lichaamstaal:

Uitstraling: _____

Opdracht 3.14

Veel leerlingen worden zenuwachtig als ze een verhaal moeten vertellen aan een groep. In deze opdracht oefen je daarmee. Zoek een mooie anekdote of een column uit een tijdschrift of krant. Je mag ook vertellen waar een film, boek of tv-serie over gaat (een korte samenvatting).

- 1) Vertel je verhaal of je column aan een groepje van maximaal vier personen (lees dus niet voor). Let bij het vertellen op je stemvariatie, je stemvolume en je spreektempo.
- 2) Je luisteraars geven commentaar en iedereen in jouw groepje geeft een tip.

Let op: gezichtsuitdrukking, stem, lichaamstaal en uitstraling.

Let op: structuur, concreetheid en humor.

4.0 Week 4

Enkele tips en aandachtspunten.

4.1 Geef de beurt terug

Als je het gevoel hebt dat je jouw tijd (in een ronde) niet vol krijgt, geef de beurt dan terug aan de debatleider. Ga niet hakkelen en zoeken naar andere argumenten.

Bijvoorbeeld: *'Hierbij heb ik mijn argumenten voor nu uitgelegd, ik geef mijn opponent de gelegenheid daar op te reageren.'*

4.2 Reageer op elkaar

Reageer op elkaar. Als jouw opponent een vraag heeft gesteld, moet je die ook beantwoorden. Ook als je door jouw opponent persoonlijk wordt aangesproken, dan kun je dat niet onbesproken laten liggen. Drogredenen moet je natuurlijk onderuit halen.

4.3 Val aan

Je mag best aanvallend overkomen. Als je opponent oneerlijke argumenten gebruikt, mag je hem daarop aanvallen. Ook kun je hem aanvallen om hem een reactie te ontlokken.

Bijvoorbeeld: *'Je bent voor abortus, dus steun je moordenaars.'*

Wees hier wel voorzichtig mee en overdrijf niet.

Bijvoorbeeld: *'Je bent voor abortus, je lijkt Hitler wel.'*

4.4 Licht cijfers toe

Zoals al eerder gezegd is, komt het gebruik van feiten krachtig over en feiten zijn harde argumenten die moeilijk te weerleggen zijn. Als je cijfers gebruikt uit onderzoek, moet je altijd bronnen noemen. Het is verstandig er een korte toelichting bij te geven.

Bijvoorbeeld: *'Uit een onderzoek van het onderzoeksbureau Nipo, is gebleken dat Geert Wilders kan rekenen op 16 zetels.'*

4.5 Wees eerlijk

Wees eerlijk. Dat verwacht je van je opponent ook.

4.6 Wees duidelijk

Als je vragen stelt, moeten ze duidelijk en to-the-point zijn. Je kunt beter twee duidelijke vragen stellen, dan vier onduidelijke, lange.

4.7 Gebruik een uitsmijter

In de laatste ronde (je slotwoord) kun je jouw standpunt krachtig maken door te eindigen met een uitsmijter. Deze is bedoeld om het publiek iets mee te geven waar ze over kunnen nadenken.

Bijvoorbeeld:

Ik vind dus dat er een duidelijk toezicht moet komen op de verkoop van alcohol aan jongeren. Anders gooien we alle kroegen maar een week dicht!

4.8 Voorbereiding debat

Aan de hand van het volgende stappenplan bereid je je voor op het debat. Streep telkens aan als je een stap hebt afgerond.

0 stap 1 Debatdeelnemer.

Mijn debatdeelnemer: _____

0 stap 2 Kies onderwerp en neem standpunten in.

Mijn onderwerp: _____

Mijn standpunt: _____

5.0 Week 5

0 stap 3 Verzamel informatie.

Noem 5 **bronnen** (en datum) die je geraadpleegd hebt.

1)

2)

3)

4)

5)

0 stap 4 Verzamel, selecteer en verdeel de gevonden informatie (in je groepje).

0 stap 5 Bepaal een logische volgorde voor de, te gebruiken argumenten.

Noem een aantal argumenten **voor** en **tegen** (inclusief weerlegging) jouw standpunt.

1) voor, want ..

2) voor, want ..

3) voor, want ..

4) voor, want ..

5) tegen, want ..

maar ..

6) tegen, want ..

maar ..

7) tegen, want ..

maar ..

0 stap 6 Bedenk vragen (om in het debat te gebruiken).

De volgende vragen kan ik mijn opponent stellen.

1)

2)

3)

4)

5)

0 stap 7 Maak spiekbriefje (en lever deze in bij je docent).

0 stap 8 Debatleider.

Naam debatleider: _____

0 stap 9 Bereid de introductie met z'n drieën voor (de introductie doet de debatleider).

6.0 Week 6

0 stap 10 De debatleider vertelt zijn introductie.

0 stap 11 Bespreek het materiaal en de vragen.

0 stap 12 Oefen het debat (met z'n tweeën).

Bijlage I - Lijst beoordelingspunten

Bij de beoordeling en de becijfering van jouw debatdeelname wordt gelet op de volgende drie punten:

- inhoud;
- structuur;
- presentatie.

Inhoud

- overtuigend
Ben je overtuigend genoeg, lukt het jou om de toehoorders te overtuigen van jouw gelijk?
- aantal argumenten
Je kunt niet volstaan met één argument.
- kwaliteit argumenten
Zijn jouw argumenten origineel, zijn het verschillende argumenten?
- betrouwbaar
Zijn jouw argumenten betrouwbaar. Gebruik je bijvoorbeeld feiten?
- voorbeelden
Als je voorbeelden bij argumenten geeft om ze te verduidelijken, doe je dat goed, zijn de voorbeelden goed gebruikt? Verduidelijken de voorbeelden het argument?
- kracht
Zijn de argumenten krachtig en overtuigend genoeg?
- vragen stellen
Heb je vragen gesteld aan je opponent? Heb je hem uitgedaagd?
- vragen beantwoorden
Heb je de vragen van jouw opponent beantwoord en ben je ze niet uit de weg gegaan?
- slotwoord
Is je slotwoord duidelijk, kernachtig en komt het overeen met wat je gezegd hebt in de voorgaande rondes? Verwijs je naar de voorgaande rondes? Heb je een uitsmijter?

Structuur

- inleiding
Heeft jouw debatbijdrage een duidelijke inleiding?
- slot
Is de laatste ronde als een slotronde gebruikt?
- signaalwoorden
Heb je voldoende signaalwoorden gebruikt (*en, vervolgens, daarom, dus, ten tweede*).

Presentatie

- eerlijk
Kom je eerlijk over?
- aankijken
Kijk je jouw opponent aan? Betrek je de luisteraars bij jouw betoog?

- verstaanbaarheid
Ben je goed verstaanbaar?
- levendigheid
Heb je een levendig debat gevoerd waarin jouw emotie duidelijk te zien is geweest?
- non-verbaal gedrag
Heb je gebruik gemaakt van non-verbaal gedrag? Was het ook relevant gedrag?
- taalgebruik
Hoe is jouw taalgebruik? Gebruik je overdreven moeilijke woorden en/of zinnen? Zijn jouw zinnen goed te volgen? Is het woordgebruik niet te populair?
- tempo
Spreek je rustig, zodat de luisteraars en jouw opponent jou goed kunnen volgen?
- volume
Spreek je voldoende luid?

De docent bepaalt het eindcijfer.

Bijlage II - Woordenlijst

Anti

Letterlijk: *tegen* – Je bent tegen een stelling.

Argument

Informatie die bedoeld is om een mening of een standpunt te verduidelijken.

Feiten

Kun je controleren.

Interrumperen

Onderbreken van het verhaal van de tegenstander.

Mening

Houding van iemand ten opzichte van een stelling. Een mening moet altijd onderbouwd worden met argumenten.

Objectieve informatie

Is informatie die controleerbaar is; het zijn feiten.

Opponent

Tegenstander in een debat.

Pro

Letterlijk: *voor* – Je bent pro een stelling.

Standpunt

Mening die ter discussie staat.

Stelling

Mening die ter discussie staat.

Subjectieve informatie

Is informatie die niet controleerbaar is of die nog niet onderzocht is.

Vooronderstelling

Bewering die nog niet gecontroleerd is of die nog niet waargemaakt kan worden.

Bijlage III – Meer informatie

Als je je goed wilt voorbereiden op het schoolexamen, zijn er altijd bronnen waar je informatie kunt vinden over het debat of over onderwerpen en standpunten. Je kunt het internet gebruiken omdat dat een gemakkelijk medium is. Maar ook in de bibliotheek vind je genoeg informatie.

Internet

- www.betoog.com
- scholieren.nrc.nl/extra/debat
- www.teleac.nl/bij_ons_thuis/
- www.netkwesties.nl
- www.onzetaal.nl/dossier/overtuigen
- omroep.vara.nl/Op-weg-naar-Het-Lagerhuis.1501.0.html
- debat.pagina.nl
- www.debat.nl
- www.eigenwijzer.nl/argumententellen

Televisie

- Het Lagerhuis
- Twee vandaag
- Buitenhof
- NOVA
- Netwerk

Kranten/tijdschriften

- opiniepagina's van de landelijke dagbladen
- Elsevier
- Vrij Nederland
- HP/DeTijd